

LITERATUURLIJST

De literatuurlijst geeft een handreiking voor vakleerkrachten die zich willen ontwikkelen vanuit het motto: "werken als professional". De literatuur is onderverdeeld in o.a. s vakliteratuur op het gebied van godsdienstpedagogiek en godsdienstdidactiek, inhoudelijke onderwerpen zoals Godly Play, en rouwverwerking. Daarnaast is er verdieping op onderwerpen zoals filosoferen met kinderen toegevoegd. De thema's staan op alfabetische volgorde. Wil je graag een artikel lezen, zorg dan dat je aantal artikelen hebt en minimaal op 100 pagina's uitkomt. Je overlegt je keuze altijd met je regiobegeleider voor een akkoord. Na het lezen, vul je het evaluatieformulier in. Er zijn 3 punten te behalen

Burgerschapsvorming

- Bertram-Troost, G & Miedema S., (2022). *Bezield onderwijs Vorming, Levensbeschouwing en Burgerschap, Noordbroek*
- Galle, G., & Grimonprez, K. (2022) *Europees Burgerschap in de klas*, Universitaire Pers Leuven
- Idema, E. & Renkema, E. (2021). *Een wereld vol kleuren. Verhalen vol diversiteit*. Kwintenssens.
- Miedema, S., & Bertram-Troost, G. D. (red.) (2006). *Levensbeschouwelijk leren samenleven. Opvoeding, identiteit en ontmoeting*. Meinema.
- Nieuwelink, H. (e.a.) (2016). *Onderwijs in burgerschap: wat scholen kunnen doen. Lessen uit wetenschap en praktijk*. Kohnstamm Instituut.
- Sinnige, Anja, Spoelstra, Tamme. (2022). *Burgerschap in de klas*. Van Gorkum.
- Van der Kooij, J. (z.j.). *Een brede blik op burgerschap: burgerschapsvorming in het protestants-christelijk en interconfessioneel voortgezet onderwijs*. Verus.
- Van Remundt, J. & Boon, M. (2018) *Inleiding identiteit en burgerschap*, Boom.

Filosoferen in de klas

- Delfos, M. (2014-18). *Luister je wel naar mij?: gespreksvoering met kinderen tussen vier en twaalf jaar*. SWP
- Galle, G., (2020) *De effecten van filosoferen in de klas*, In: School- en Klaspraktijk; 2020; Vol. 61(3), 37-45
- Galle, G. (2020) *Waarom en hoe filosoferen in de klas*, In: School- en klaspraktijk, 2020; 61(1), 27-33.
- Lambrechts, B., (2008) *Wat zit er achter de wolven? Leidraad voor filosoferen met kinderen*. Plantyn
- Poppelmonde, W., (2008) Wyffels, D., *De basisdidactiek van filosoferen*, In: Klassevol filosoferen, Handboek voor Leerkrachten. Plantyn.
- Rondhuis, T., (2000) *Filosoferen met kinderen*, Lemniscaat.
- Wiss, E., (2020) *Socrates op sneakers*, Ambo-Anthos
- Witteveen, M., (2017) *Socrates vraagt maar raak. : Levenskunstatelier*

Godly Play

- Berryman, J.W., (2018) *Godly Play Basabe. Een gids voor de spirituele ontwikkeling van kinderen*, Averbode
- Berryman J.W., (2013), *The Spiritual Guidance of Children: Montessori, Godly Play, and the Future*, Morehouse Publishing
- Berryman J.W.,(2009), *Children and the Theologians: Clearing the Way for Grace*, Morehouse Publishing
- Berryman J.W., (1991), *Godly Play. An Imaginative Approach to Religious Education*. San Fransisco:

Harper

- Rebecca Nye, (2009) *Kinderen en spiritualiteit*; vertaling van Children's Spirituality. Uitgever: Averbode; Nederlands;
- Hay, D. & Nye, R. (1991) *The Spirit of the Child*. London: Harper Collins
- Steinhäuser, R. Østese(2018), *Godly Play – European Perspectives on Practice and Researcrh, Gott im Spiel – Europäische Perspektiven auf Praxis und Forschung*, Waxmann Verlag

Godsdienstpedagogiek en godsdienstdidactiek

- Alii, E.T. (2009). *Godsdienstpedagogiek. Dimensies en spanningsvelden*. Meinema.
- Beys, M. (2010). "God heeft de wereld in de namiddag afgewerkt. 's Nachts had Hij niets meer gezien." *Theologiseren met kinderen binnen een Vlaamse jeugdpastorale setting*. Katholieke Universiteit Leuven
- Biesta, G. & Hannam, P. (2020). *The forgotten dimensions of Religions Education*. Brill.
- De Muynck, A. & Kunz, B. (2021). *Gidsen. Een christelijke schoolpedagogiek*. Kok Boekencentrum.
- De Muynck, A. (2016). *Tijd voor verlangen. Persoonsvorming als toetssteen voor bevindelijke pedagogiek*. Apeldoornse Studies TUA.
- De Muynck, A., Vermeulen, H. en Kunz, B. (2017). *Essenties van christelijk leraarschap. Een kleine onderwijspedagogiek*. Driestar educatief.
- Deurloo, K. (e.a.). (2010) *En dat is zeven! Zeven manieren om kinderen uit de Bijbel te vertellen*. Ten Have.
- Estep, J.R. & Kim J.H. (eds.) (2010). *Christian Formation. Integrating Theology & Human Development*. B&H Academic.
- Hutter, M. & Kuindersma, H. (2021). *Nooit meer een kleurplaat. Raak geïnspireerd door kindertheologie*. Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap.
- Imelman, J.D. (2002). *Theoretische pedagogiek. Over opvoeden en leren, weten en geweten*. HB Uitgevers.
- Kopmels, T. (2023). *Verhalen vertellen en vragen stellen. Vakdidactiek Levensbeschouwing & Geestelijke Stromingen*. Noordhoff.
- Kunz, B. en Van Doleweerd, J.H. (2021). *Stapstenen. Godsdienstige vorming in de basisschool*. De Banier.
- Lafrarchi, N. (2017). *Maakt religie verschil? Islamitische pedagogie beter begrijpen*. Acco.
- Middelkoop, S. (2014). *De kunst van het vertellen. Vertellen op school en in de kerk*. De Banier.
- Miedema, S. & Bertram-Troost, G. (red.) (2006). *Levensbeschouwelijk leren samenleven. Opvoeding, Identiteit & Ontmoeting*. Meinema.
- Miedema, S. (2012). *Levensbeschouwelijke vorming in een (post-)seculiere tijd*. Vrije Universiteit Amsterdam.
<https://research.vu.nl/ws/portalfiles/portal/3449939/Afscheidsrede+Miedema.pdf> (pp. 1-33).
- Murre, P.M. (2019). *Meer door minder. Het geven van een vakles vanuit christelijk perspectief*. Driestar educatief.
- Pollefeyt, D. (2020). *Religious education as opening the hermeneutical space*. Journal of Religious Education, 68, 116-124.
- Polleleyt, D., Dupont, A. & Debel, H. (red.) (2011). *Als gist in het deeg. Uitdagende stemmen voor geloofscommunicatie*. Acco.
- Roebben, B. (2009) *De speelruimte van het geloof*. Davidsfonds.
- Roebben, B. (2015). *Inclusieve godsdienstpedagogiek. Grondlijnen voor levensbeschouwelijke*

vorming. Acco.

- Roebben, B. (2023) *Religionspädagogische Kartographie* LIT V ERLAG Dr. W. Hopf Berlin
- Roeben, B. (2011). *Scholen voor het leven. Kleine didactiek van de hoop in 7 stappen*. Acco.
- Schaap, J.G. (1994). *Interactief Leren in godsdienst en levensbeschouwing*. Boekencentrum.
- Scheffer, J. de, m.m.v. Lange, T. de (2015). *Levensbeschouwing ontwikkelen. Didactiek voor levensbeschouwing in het primair onderwijs*. Kwintessens.
- Slaa, B. (2018). *Kijken met andere ogen. Hoe kinderen en Bijbelverhalen elkaar kunnen vinden*. Kwintessens.
- Smith, D.I. & Felch, S. (2016). *Teaching and Christian Imagination*. Eerdmans
- Smith, D.I. (2020). *Geloven in lesgeven. Didactiek als christelijke praktijk*. Buijten & Schipperheijn Motief.
- Smith, J.K.A. (2019). *Je bent wat je lief is. De spirituele kracht van de gewoontes*. Boekencentrum.
- Valstar, J., Kuindersma, H. e.a. (2008). *Verwonderen & Ontdekken. Vakdidactiek godsdienst primair onderwijs*. NZV Uitgevers.
- Valstar, J., Kuindersma, H. e.a. (2015). *God is buiten de tijd. Kindertheologisch leren kijken*. Kwintessens.
- Veugelers, W. en Kat, E. de (2005). *Identiteitsontwikkeling in het openbaar onderwijs*. Almere/Apeldoorn, Vereniging Openbaar Onderwijs/Garant Uitgevers
- Vromman, E. (2020). *Passie en twijfel. Het geloof van een godsdienstleerkracht*. Halewijn.
- Van Brummelen, H. (2009). *Walking with God in the Classroom. Christian Approaches to Teaching and Learning*. Purposeful Design Publications.
- Van Dalen, H. (2016). *Het geheim van vertellen. Een inleiding in het vertellen van Bijbelverhalen*. CBC.

Identiteit

- Comenius, A., (2019). *Allesomvattende onderwijsleer*. Damon
- Bakker, C. (2013). *Het Goede leren. Leraarschap als normatieve professie*. Universiteit Utrecht / Hogeschool Utrecht
https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/286824/Cok%2520Bakker_Openbare%2520les%2520Het%2520Goede%2520Leren.pdf?sequence=1
- Bakker, C., & Rigg, E. (2004). *De persoon van de leerkracht; Tussen christelijke schoolidentiteit en leerlingendiversiteit*. Meinema.
- Bakker, C., & Wassink, H. (2015). *Leraren en het goede leren; Normatieve professionalisering in het onderwijs*. Hogeschool Utrecht.
- Dupont, J., (2016). *Identiteit is kwaliteit*. Damon.
- Hermans, C., (red), (2021). *Vrijheid voor onderwijs: een uitnodiging tot wisseling van perspectief*. Verus Verkenningen.
- Huttiga W., Kuiper, R, (red). (2021). *Mens Worden. Over de relatie tussen theologie en pedagogiek*. Buijten & Schipperheijn Motief
- Ter Avest, I., Bertram-Troost G. (2009) *Geloven in samen leven*. Uitgeverij Gopher
- Van der Heijde, Bruin, K., Oosterhoff, S. (2022). *Culturele Diversiteit in de klas*. Continho
- Zande, van der, E., & Bakker, C. (2020). *Leraar, waar sta je voor?* Hogeschool Utrecht

Onderwijsfilosofie

- Biesta, G.J.J., (2015) *Het prachtige risico van onderwijs*. Phronese
- Kneyber, R., & Evers, J. (2016) *Flip the System: Changing Education from the Ground Up*. Routledge

Kneyber, R., & Evers, J. (2017) *Het alternatief II De ladder naar autonomie*. Beschikbaar als PDF
<https://www.uitgeverijphronese.nl/?p=39>

Kneyber, R., & Evers, J. (2013) *Het alternatief-Weg met de afrekencultuur in het onderwijs*, Boom

Meijlink, K., (2015). *Denken over onderwijs*. Damon

Ritsen, R., (2004). *Filosofie van het onderwijs*. Damon.

Praktijk in de klas/Communicatie in de klas

De Jong, W. (2019) *Superkrachten voor je hoofd*. Maven publishing

Groewegen-Jonker, E. (2019) *Hechtingsmonster in de klas*. Experboek

Horeweg, A. (2021) *ADHD in de klas Praktische gids voor leraren*. Lannoo Campus

Horeweg, A. (2021) *Handboek gedrag op school deel 1*. Uitgeverij Pica

Horeweg, A. (2021) *Handboek gedrag op school deel 2*. Uitgeverij Pica

Horeweg, A. (2021) *Handboek gedrag op school deel 3* Uitgeverij Pica

Regelink, F. (2020) *Druks*. Blossom Books Bold

Thoosen, M. (2023) *Wiebelen en friemelen in de klas. Over de invloed van zintuigelijke
prikkelverwerking op leren*. Uitgeverij Pica

Van Essen, I., (2019) *Communicatie zonder frustratie in het onderwijs*. Lannoo Campus

Religie en wereldgodsdiensten

Brinkman, M.E. (2021). *Met of zonder? Over de betekenis van religie op privé en publiek terrein*.
Boekscout.

Hansum, J., Boersema, P., Van de Poll, E. & Siebesma, P. (2013). *Christenen verkennen andere
godsdiensten in West-Europa*. Boekencentrum.

Hexam, I. (2011). *Understanding World Religions. An Interdisciplinary Approach*. Zondervan.

Ideman, E. (2012). *Een wereld vol geloof*. Kwintessens.

Moyaert, M. (2011). *Leven in Babelse tijden: de noodzaak van een interreligieuze dialoog*. Kalmthout.

Paas, S. (2004). *Jezus als Heer in een plat land*. Boekencentrum

Pollefeyt, D., (2007). *Interreligious Learning*. Uitgeverij Peeters

Weisse, W., Amirpur K., Körs. A., Vieregge, D. (eds). (2014). *Religions and Dialogue* Waxmann Verlag..

Rouw en verlies

Fiddelaars-Japser, R. (2019) *De rouwende school, handboek voor kinderopvang primair en voortgezet
onderwijs en mbo*. In de wolken. (www.in-de-wolken.nl)

Keirse, M. (2017). *Helpen bij verlies en verdriet. Een gids voor het gezin en de hulpverlener*. Lannoo.

Keirse, M. (2020). *Kinderen helpen bij verlies. Een boek voor iedereen die van kinderen houdt*. Lannoo.

Ter Horst, W., (1991). *Over troosten en verdriet*. Kok.

Van der Meulen, H.C. (red.) (2010), *Liefdevol oog en open oor. Handboek pastoraat in de christelijke
gemeente*. Boekencentrum.

Verdiepende studies over christelijk onderwijs

Boele, K. (2021). *Van zuil naar zout. Christelijk onderwijs in een seculiere cultuur*. Kokboekencentrum.

De Muynck, A. (2018). *Gids en pelgrim. Profiel van een christelijke leraar*. De Banier.

Edlin, R.J. (2014). *The Cause of Christian Education*. Dordt College Press.

Raes, P. (2011). *De weg is naar u toe gekomen. Brieven aan leerkrachten over geloof en onderwijs*.
Pelckmans Uitgeverij.

- Raes, P. (2015). *Christelijk leraarschap. Lesgeven en leren christelijk oriënteren*. Pelckmans
- Sacks, J. (2016). *Not in God's Name. Confronting religious Violence*. Hodder.
- Smith, D.I. & Shortt, J. (2002). *The Bible and the Task of Teaching*. The Stapleford Centre.
- Taylor, C., (2007). *A Secular Age*. Harvard University Press.
- Thiessen, E.J. (2018). *The Scandal of Evangelism. A Biblical Study of the Ethics of evangelism*. Cascade Books.
- Van Dijk-Groeneboer, M. (e.a.). (2020). *Leven leren vanuit je wortels. Handboek Vakdidactiek Levensbeschouwing & Religie*. LERVO.

Verdiepende theologische literatuur

- Baum, A. & Van Houwelingen, R. (2019). *Theologie van het Nieuwe Testament in twintig thema's*. Kokboekencentrum.
- Bette, J.C., Van den Brink, G. & Paul, M.J. (red.) (2018). *Studiebijbel Oude en Nieuwe Testament*. Stichting Centrum voor Bijbelonderzoek.
- De Heer, J. (2019). *De ladder van de kloosterlingen. Spiritualiteit van de Lectio Divina*. Skandalon.
- De Vries, S.Ph. (1996). *Joodse ritensymbolen*. Arbeiderspers.
- Ferguson, S. (2014). *From the Mouth of God. Trusting, Reading, and Applying the Bible*. The Banner of Truth Trust.
- Huijgen, A. (2019). *Lezen en laten lezen. Gelovig omgaan met de Bijbel*. Kok Boekencentrum.
- Koorevaar, H. & Paul, M.J. (2020). *Theologie van het Oude Testament*. Kokboekencentrum.
- Oskamp, P. & Schuman, N. (2008). *De weg van de liturgie. Tradities, achtergronden, praktijken*. Meinema.
- Paul, M.J., (2020). *Struikelblokken. Veertig vragen bij het Oude Testament*. De Banier.
- Roebben, B., (2022) *Fulltime Pelgrim, Een theoloog opweg naar Compostella*, Averbode
- Roebben B., (2021) *Volharden in Broosheid*, Averbode
- Spronk, K. & Van Wieringen, A. (red.). (2011). *De Bijbel theologisch – Hoofdpijnen en thema's*. Zoetermeer: Meinema.
- Sproul, R.C. (1998). *De Bijbel leren kennen*. Novapress.
- Timmers, J.J.M. (1985). *Christelijke symboliek en iconografie*. De Haan.
- Van Burg, E., Van Doleweerd, J.H. & Kroneman, D. (2018). *Bewogen met de wereld. Bijbelse kernwoorden voor missionaire theologie*. De Banier.
- Van Leeuwen, Th. (1979). *Van horen zeggen. Geschiedenis en uitleg van de Bijbel*. Balans.
- Van Remundt, J. (2020). *De achterkant van verhalen. Anders kijken naar de Bijbel en de Koran*. Eburon